

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 481/2014-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 30. júla 2014 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Sergeja Kohuta predbežne prerokoval sťažnosť G. P., zastúpeného advokátkou Mgr. Helenou Farkašovou, Advokátska kancelária, Žerotínová bašta 1, Nové Zámky, vo veci namietaného porušenia jeho práv garantovaných čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a rozsudkom Okresného súdu Nové Zámky sp. zn. 1 T 55/07 zo 14. februára 2008, ako aj postupom a uznesením Krajského súdu v Nitre sp. zn. 3 To 17/08 zo 7. mája 2008 a vo veci jeho návrhu na vyslovenie nesúladu § 47 ods. 2 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov s čl. 1 ods. 1, čl. 13 ods. 4 a čl. 17 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a s čl. 49 ods. 3 Charty základných práv Európskej únie a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť G. P. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. júna 2014 doručená sťažnosť G. P. (ďalej len „sťažovateľ“) doplnená podaním doručeným ústavnému súdu 15. júla 2014, ktorou namieta porušenie svojich práv garantovaných čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane

ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a rozsudkom Okresného súdu Nové Zámky (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 1 T 55/07 zo 14. februára 2008 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“), ako aj postupom a uznesením Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 3 To 17/08 zo 7. mája 2008 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“) a ktorou navrhuje vysloviť nesúlad § 47 ods. 2 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) s čl. 1 ods. 1, čl. 13 ods. 4 a čl. 17 ods. 1 ústavy a s čl. 49 ods. 3 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“).

2. Sťažovateľ v úvode svojej sťažnosti uviedol: *„Rozsudkom Okresného súdu v Nových Zámkoch z 14. 02. 2008 číslo 1T 55/07 som bol uznaný vinným zo spáchania zločinu lúpeže podľa § 188 odsek 1 Trestného zákona s poukazom na ustanovenie § 47 odsek 2 Trestného zákona na tom skutkovom základe, že dňa 22. 08. 2006 v čase asi o 02,30 hod. pred barom Rebeca... po tom, ako poškodená K. V. zatvárala bar, v ktorom pracovala ako barmanka, túto som fyzicky napadol tým spôsobom, že rukami som do nej sotil, následkom čoho spadla na lavičku, potom svojou nohou som jej znemožnil útek tak, že som si ju skrížil cez poškodenú, opakovane som ju fackoval po tvári a ešte jedenkrát som ju päťou udrel do oblasti nosa a následne som jej z ruky vytrhol dámsku kabelku a igelitovú tašku, v ktorej sa nachádzali 2 ks mobilných telefónov..., finančná hotovosť vo výške 20 000,- Sk, digitálny fotoaparát..., 2 páry dámskych topánok, žehlička na vlasy, 2 ks kreditných kariet k účtom vo VUB ako i ostatné doklady, čím som spôsobil K. V. zranenia, a to zlomeninu nosových kostí a pomliaždenie hlavy v záhlaví, podľa znaleckého posudku z odboru zdravotníctva s dobou liečenia a práceneschopnosti v trvaní asi 28 dní a škodu na odcudzených veciach vo výške najmenej 33.920,- Sk, pričom rozsudkom Okresného súdu v Nových Zámkoch číslo 2T 30/2000 zo dňa 06. 04. 2000 ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 05. 05. 2000 som bol odsúdený za trestný čin lúpeže podľa § 234 odsek 1 Trestného zákona a iné k úhrnnému trestu odňatia slobody nepodmienečne v trvaní 2 roky a 6 mesiacov so zaradením pre výkon trestu do [n]ápravno-výchovného ústavu pre mladistvých a rozsudkom Okresného súdu v Nových Zámkoch číslo 1T 170/2002 zo dňa 13. 02. 2003,*

ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 13. 02. 2003 som bol odsúdený za trestný čin lúpeže podľa § 234 odsek 1 Trestného zákona a iné, k úhrnnému trestu odňatia slobody nepodmienečne v trvaní 3 roky a 6 mesiacov so zaradením pre výkon trestu do II. nápravno-výchovnej skupiny..., za čo mi bol podľa § 188 odsek 1 Trestného zákona s použitím § 47 odsek 2, § 39 odsek 1 Trestného zákona uložený trest odňatia slobody v trvaní 25 /dvadsaťpäť/ rokov, ktorý vykonám podľa § 48 odsek 2 písmeno b/ Trestného zákona v ústave na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia. Podľa § 287 odsek 1 Trestného poriadku som povinný uhradiť poškodenej K. V... škodu vo výške 30 000,- Sk. Krajský súd v Nitre uznesením z 07. 05. 2008 číslo 3To 17/08 rozsudok Okresného súdu v Nových Zámkoch z 14. 02. 2008 číslo 1T 55/07 potvrdil.“

3. Sťažovateľ ďalej svoju sťažnosť odôvodnil takto: „Mám za to, že rozsudok Okresného súdu v Nových Zámkoch z 14. 02. 2008 číslo 1T 55/07 v spojení s uznesením Krajského súdu v Nitre z 07. 05. 2008 číslo 3To 17/08 je založený ma dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným postupom. Takýmto konaním súdu boli porušené moje základné práva a to predovšetkým článok 46 odsek 1 Ústavy a článok... 6 odsek 1 Dohovoru, ktorým sa zaručuje právo na spravodlivý súdny proces a to v tom, že dokazovanie v trestnom konaní je v rozpore so zásadou vyšetrovacieho postupu pri dokazovaní a uplatnení exaktných usvedčovacích dôkazov, čo v plnom rozsahu absentovalo aj na hlavnom pojednávaní a súd sa touto skutočnosťou nesprávne vysporiadal a učinil vágne rozhodnutie hmotné a procesné hrubo porušujúce zákonné normy. Dôkazy smerujúce k jednoznačnej vine páchatela musia tvoriť ucelený reťazec poznatkov, ktorý svojou podstatou tvorí empiricky preukázanú vinu podľa teórie trestného práva procesného ako aj odborn[ej] literatúr[y] Jaroslava Ivora a kol. V mojom prípade existuje jediná svedecká výpoveď, ktorá javí známky dubiozity a irelevantnosti a preto môže byť právne správne kvalifikovaná maximálne ako podozrenie a nie ako ustálené dokázané kvalifikované usvedčenie zo spáchania trestného činu. Napriek tejto dôkaznej skutočnosti súd rozhodol o treste odňatia slobody v trvaní 25 rokov, čo je trestom nepochybne existenčne likvidačným.“

4. Sťažovateľ odôvodnil svoje stanovisko o nesúlade ustanovení Trestného zákona s ústavou a chartou: *«Dávam do pozornosti, že väčšina pléna Ústavného súdu SR má aj v súčasnosti teoretickú možnosť napraviť svoje predchádzajúce rozhodnutie o ústavnej konformite tzv. „zásady trikrát a dost“, a to v prípade, ak by bol oprávneným subjektom podaný návrh na posúdenie súladu ustanovenia § 47 ods. 2 Trestného zákona s článkom 1 odsek 1 Ústavy resp. s článkom 13 ods. 4, článkom 17 odsek 1 Ústavy a článkom 49 ods. 3 „Charty“ základných práv Európskej únie, keďže v pôvodnom konaní Ústavný súd posudzoval súlad ustanovenia § 47 ods. 2 Trestného zákona len s článkom 16 odsek 2 Ústavy a s článkom 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, nie však súlad s článkom 1 odsek 1, článkom 13 odsek 4 a článkom 17 odsek 1 Ústavy ani súlad článku 49 odsek 3 „Charty“ základných práv Európskej únie, pretože ako vyplýva z odôvodnenia rozhodnutia pléna Ústavného súdu SR č. 106/2011 - [ide o] nerešpektovanie požiadavky primeranosti tým, že právna úprava neumožňuje dostatočnú individualizáciu trestu súdom. Už v súčasnosti aj väčšina pléna považuje za nesúladné minimálne v článku 1 odsek 1 Ústavy. K uvedenému treba dodať, že článok 16 odsek 2 Ústavy a článok 3 Dohovoru svojou podstatou sa zaoberá a zaručuje ochranu pred mučením a podrobením sa krutému, neľudskému a ponižujúcemu zaobchádzaniu, čo je v hrubom a závažnom nepomere s podstatou posudzovanej meritórnej veci, akou je tzv. „zásada trikrát a dost“. Vychádzajúc z uvedeného dá sa vyvodiť bezpochyby záver o kontradiktórnosti rozhodnutia pléna Ústavného súdu SR vo veci samej.»*

5. Sťažovateľ následne uviedol: *«V tejto právnej rovine je dôvodnosť a opodstatnenosť adekvátne namietaná. Nedá sa opomenúť závažná skutočnosť, že pri vyšetrovaní boli vyšetrovateľom PZ použité kapciózne a sugestívne otázky ako napr. zavádzajúce skutočnosti dátumu a dni v týždni. Taktiež veľmi dôležitý dôkaz, dá sa bezpochyby konštatovať ako dôkaz „CORPUS DELIKTI“, a to kamerový záznam inkriminovanej situácie, ktorý bol orgánmi činnými v trestnom konaní negovaný, čo sa dá považovať za fatálne zlyhanie vyšetrovateľa a dozorujúceho prokurátora v prípravnom konaní. O objektivite prípravného konania sa teda nedá ani uvažovať, pretože v podstate mi*

bolo znemožnené preukázanie korunného oslobodzujúceho dôkazu. Všetky konkrétne poznatky dokazovania predmetného trestného konania sú obsiahnuté v trestnom spise Okresného súdu v Nových Zámkoch číslo 1T 55/07.»

6. V závere sťažovateľ uviedol: *«Vychádzajúc z uvedeného preto navrhujem, aby sa Ústavný súd SR prednostne zaoberal mojou sťažnosťou, pretože ak pretrváva obmedzovanie osobnej slobody výkonom väzby alebo trestu a je opodstatnené a dôvodné porušenie základných ľudských práv a slobôd, súd má konať, čo je indikované hlavným predmetom záujmu a teda podľa článku 5 odsek 4 Dohovoru v zmysle použitia anglického výrazu „speedily“ a francúzskeho „bref délai“ /v slovenskom preklade „urýchlene“./»*

7. Sťažovateľ na základe prezentovaných záverov navrhol, aby ústavný súd nálezom vyslovil, že jeho práva garantované čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru boli postupom a napadnutým rozsudkom okresného súdu, ako aj postupom a napadnutým uznesením krajského súdu porušené, a to v nadväznosti na nesúlad § 47 ods. 2 Trestného zákona s čl. 1 ods. 1, čl. 13 ods. 4 a čl. 17 ods. 1 ústavy a s čl. 49 ods. 3 charty. Zároveň navrhol, aby ústavný súd zrušil napadnutý rozsudok okresného súdu, ako aj napadnuté uznesenie krajského súdu, vec vrátil okresnému súdu na nové konanie a rozhodnutie a prikázal okresnému súdu rozhodnúť v prospech sťažovateľa o prerušení výkonu trestu odňatia slobody a súčasne rozhodnúť o väzbe.

II.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho

sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

K namietanému porušeniu práv sťažovateľa postupom a napadnutým rozsudkom okresného súdu

9. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („*ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd*“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

10. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (porov. II. ÚS 13/01, IV. ÚS 102/09). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (porov. I. ÚS 20/02, III. ÚS 152/03).

11. Sťažovateľ brojí proti postupu a napadnutému rozsudku okresného súdu. Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ využil svoje právo podať proti postupu a napadnutému rozsudku okresného súdu odvolanie, o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť v zmysle Trestného poriadku krajský súd. Právomoc krajského súdu rozhodnúť o odvolaní sťažovateľa v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu. Vzhľadom na túto skutočnosť ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

K namietanému porušeniu práv sťažovateľa postupom a napadnutým uznesením krajského súdu

12. Podľa § 50 ods. 2 zákona o ústavnom súde k sťažnosti sa pripojí kópia právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo dôkaz o inom zásahu.

Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažnosť možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť.

13. Sťažovateľ, hoc zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom, nepripojil ku svojej sťažnosti kópiu napadnutého uznesenia krajského súdu. Ústavný súd zároveň zistil, že napadnuté uznesenie krajského súdu bolo sťažovateľovi doručené 23. mája 2008 (resp. jeho právnemu zástupcovi 19. mája 2008). Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľ nepodal proti napadnutému uzneseniu krajského súdu sťažnosť ústavnému súde v zákonnej dvojmesačnej lehote tak, ako to predpokladá § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

14. Z týchto dôvodov ústavný súd sťažnosť v časti smerujúcej proti napadnutému uzneseniu krajského súdu odmietol v zmysle § 25 ods. 2 v spojitosti s § 50 ods. 2 a § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde odmietol pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí, resp. ako podanú oneskorene.

K namietanému nesúladu § 47 ods. 2 Trestného zákona s čl. 1 ods. 1, čl. 13 ods. 4 a čl. 17 ods. 1 ústavy a s čl. 49 ods. 3 charty

15. Podľa čl. 130 ods. 1 ústavy (znenie účinné do 31. augusta 2014) ústavný súd začne konanie, ak podá návrh

- a) najmenej päťina poslancov Národnej rady Slovenskej republiky,
- b) prezident Slovenskej republiky,
- c) vláda Slovenskej republiky,
- d) súd,
- e) generálny prokurátor,
- f) verejný ochranca práv vo veciach súladu právnych predpisov podľa čl. 125 ods. 1, ak ich ďalšie uplatňovanie môže ohroziť základné práva alebo slobody alebo ľudské práva a základné slobody vyplývajúce z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a ktorá bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom,
- g) Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky v prípade ustanovenom v čl. 126 ods. 2,
- h) každý, o ktorého práve sa má konať v prípadoch ustanovených v čl. 127 a 127a,
- i) každý, kto namieta kontrolnú pôsobnosť Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky v prípade ustanovenom v čl. 126 ods. 2.

16. V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že pokiaľ sa sťažovateľ domáhal v rámci petitu sťažnosti (i keď sám sťažovateľ v odôvodnení sťažnosti uvádza, že na začatie konania o súlade právnych predpisov pred ústavným súdom je potrebný návrh podaný oprávneným subjektom, petit sťažnosti je formulovaný na vyslovenie nesúladu konkrétneho ustanovenia Trestného zákona s ústavu a chartou) podanej v súlade s čl. 127 ústavy (pre namietané porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom) aj vyslovenia nesúladu § 47 ods. 2 Trestného zákona s čl. 1 ods. 1, čl. 13 ods. 4 a čl. 17 ods. 1 ústavy a s čl. 49 ods. 3 charty, nejde o návrh na začatie konania o súlade právnych predpisov, pretože sťažovateľ ako fyzická osoba nepatrí do okruhu osôb oprávnených na podanie takého návrhu podľa čl. 130 ods. 1

ústavy a § 18 ods. 1 písm. a) až g) zákona o ústavnom súde (rovnaké závery porov. aj v I. ÚS 414/2010, IV. ÚS 11/04, IV. ÚS 199/07). Rovnako ústavný súd nie je oprávnený v rámci konania o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb rozhodovať o súlade právnych predpisov [porov. čl. 127 ústavy a § 49 a nasl. zákona o ústavnom súde, resp. čl. 125 ods. 1 písm. a) ústavy a § 37 a nasl. zákona o ústavnom súde].

17. Na základe predložených konklúzií ústavný súd odmietol sťažnosť v časti smerujúcej k vysloveniu nesúladu § 47 ods. 2 Trestného zákona s čl. 1 ods. 1, čl. 13 ods. 4 a čl. 17 ods. 1 ústavy a s čl. 49 ods. 3 charty ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. júla 2014